

РЕШЕНИЕ

20.12.2022

с. Шеланга

КАРАР

24-131

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл жирлегендә халык алдында тыңлауларны, жәмәгать фикер алышуларын оештыру һәм үткөрү тәртибе турындагы Нигезләмәгә үзгәрешләр керту хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияләрнең) бердәм порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасыннан халык алдында тыңлауларны оештыру һәм уздыру максатларында файдалану кагыйдәләрен раслау турында» 2022 елның 3 февралендәге 101 номерлы РФ Хөкүмәте карары, Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл жирлеге Уставы нигезендә,

Югары Ослан муниципаль районы
Шилангы авыл жирлеге Советы
каrar итте:

1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл жирлегендә халык тыңлауларын, жәмәгать фикер алышуларын оештыру һәм үткөрү тәртибе турында Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл жирлеге Советының 2018 елның 18 декабрендәге 51-231 номерлы карары белән расланган Нигезләмәгә түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1.1. Нигезләмәнең 4 бүлегендәге 4.3 пункттын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

4.3. Ачык тыңлауларны билгеләү турында үткөрү вакытын һәм урынын күрсәтеп мәгълүмат, шулай ук халык алдында тыңлауларга чыгарыла торган муниципаль норматив хокукый акт проекты, гавами тыңлаулар үткәрелгәнче 10 календарь көннән дә соңга калмыйча Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында, шулай ук «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияләрнең) бердәм порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасында (алга таба – Бердәм портал) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән кагыйдәләргә туры китереп, урнаштырылырга тиеш.

Бердәм порталда Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл жирлегендә яшәүчеләргә хәбәр итү максатларында гавами тыңлаулар билгеләү һәм муниципаль норматив хокукый акт проекты турында мәгълүмат урнаштыру, Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл жирлеге Башкарма комитетының шәхси кабинетын кулланып, Бердәм порталның кире элемент платформасының тиешле бүлегендә (алга таба - органның шәхси кабинеты) әлеге пунктның беренче абзацында билгеләнгән срокта Шилангы авыл жирлеге Башкарма комитеты секретаре тарафыннан гамәлгә ашырыла»;

1.2. Нигезләмәнең 5 бүлегендәге 5.6 пункттын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«5.6. Гавами тыңлауларда катнашучылар үзләрәнең язма тәкъдимнәрен һәм фикер алышуларга кагылышлы искәрмәләрен алдан ук һәм гавами тыңлаулар көнендә тапшырырга хокуклы.

Гавами тыңлауларда катнашучылар муниципаль норматив хокукий акт проекты буенча үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияләрнең) бердәм порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән кагыйдәләр нигезендә жибәрергә хокуклы.

Муниципаль норматив хокукий акт проекты буенча фикер алышуга чыгарылган тәкъдимнәр һәм искәрмәләр Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл жирлеге халкы тарафыннан, авторизациядән соң, бердәм портал кулланып, «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү өчен файдаланыла торган мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәэмин итә торган инфраструктурада идентификацияләү һәм аутентификацияләү бердәм системасы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы ярдәмендә кертелә.

Кисәтүләр һәм тәкъдимнәр кертү гавами тыңлауларга чыгарылган муниципаль норматив хокукий акт проекты һәм гавами тыңлауларны билгеләү турында мәгълүматны бастырып чыгару көненнән башлана һәм гавами тыңлаулар уздыру көненә кадәр 2 эш көненнән дә соңга калмыйча тәмамлана.

Муниципаль норматив хокукий акт проекты буенча искәрмәләр һәм тәкъдимнәр керткәндә Шилангы авыл жирлегендә яшәүчеләр шулай ук үзләрәнең фамилияләре, исеме, атасының исеме (булган очракта), гражданның шәхесен раслаучы төп документның реквизитлары, туган көне һәм яшәү урыны буенча теркәлү адресы турында мәгълүмат жибәрә.

Искәрмәләр һәм тәкъдимнәр органның шәхси кабинетына жибәрелә»;

1.3. Нигезләмәнең 7 бүлегендәге 7.4 пункттын түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«7.4. Гавами тыңлауларның нәтижәләре, кабул ителгән карарларның дәлилләнгән нигезләнүен дә кертәп, Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында һәм «Бердәм дәүләти һәм муниципаль хезмәтләр (функцияләр) порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасында гавами тыңлаулар үткәрелгән көннән алып 5 эш көненнән дә соңга калмыйча урнаштырыла.».

3. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Шилангы авыл жирлегендә халык алдында тыңлауларны оештыру һәм үткөрү тәртибе турындагы Нигезләмә текстын яңа редакциядә расларга (1 кушымта).

4. Әлеге карарны Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасының хокукий мәгълүмат рәсми порталында урнаштырырга.

Совет Рәисе,
Югары Ослан муниципаль районы
Шилангы авыл жирлеге башлыгы

В.В.Майоров

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл жирлеге Советының
2022 елның 12 декабрдәге 24-131 номерлы карарына

Кушымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЮГАРЫ ОСЛАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ШИЛАНГЫ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӘ ХАЛЫК АЛДЫНДА
ТЫҢЛАУЛАР ОЕШТЫРУ ҺӘМ ҮТКӨРҮ ТӘРТИБЕ ТУРЫНДА
НИГЕЗЛӘМӘ

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ Федераль закон, "Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" 2004 елның 28 июлдәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Шилангы авыл жирлеге Уставы нигезендә Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Шилангы авыл жирлеге территориясендә ачык тыңлаулар оештыру һәм үткөрү тәртибен билгели.

1.2. Югары Ослан муниципаль районының Шилангы авыл жирлегендә яшәүчеләр катнашында жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукий актлар проектлары буенча фикер алышу, тыңлауларга, фикер алышуга чыгарылган проектлар буенча фикерләр һәм тәкъдимнәр әзерләү өчен ачык тыңлаулар үткөрелә.

1.3. Муниципаль хокукий актларда билгеләнгән тәртиптә хокук чыгару инициативасы субъектлары тарафыннан жирле үзидарә органнарына кертелгән муниципаль хокукий актлар проектлары, шулай ук законнарда каралган аерым мәсьәләләр буенча халык фикерен ачыклау гавами тыңлауларның предмети булып тора.

1.4. Ачык тыңлауларга мәжбүри рәвештә чыгарыла:

1) Шилангы авыл жирлеге Уставы проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында Шилангы авыл жирлеге карары проекты, Шилангы авыл жирлеге уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, әлеге Уставны әлеге норматив хокукий актларга туры китерү максатларында Татарстан Республикасы Конституциясе нигезләмәләрен төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр кертелү очрактарыннан тыш;

2) Шилангы авыл жирлеге бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

3) Шилангы авыл жирлегенең социаль-иқтисади үсеш стратегиясе проекты;

4) Шилангы авыл жирлеген үзгәртеп кору, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә Шилангы авыл жирлеген үзгәртеп кору өчен тавыш бирү юлы белән яисә гражданныр жыеннарында белдерелгән Шилангы авыл жирлеге халкының ризалыгын алу таләп ителә торган очрактардан тыш.

5) Территорияне төзеклэндерү кагыйдэләре проектлары, территорияне төзеклэндерү кагыйдэләренә үзгәрешләр кертү турында проектлар.

2. Ачык тыңлаулар үткөрү инициативасы

2.1. Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл җирлеге Советы, Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл җирлеге башлыгы инициативасы белән халык тыңлаулары үткөрелә.

2.2. Гражданның Югары Ослан муниципаль районының Шилангы авыл җирлегендә актив сайлау хокукына ия булган, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Шилангы авыл җирлеге җирле үзидарә органнарына сайлауларда актив сайлау хокукына ия булган кешеләр арасынан формалаша торган инициатив төркем аша тыңлаулар уздыру инициативасын гамәлгә ашыра.

3. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл җирлеге халкы алдында ачык тыңлаулар үткөрү инициативасын тәкъдим итү

3.1. Ачык тыңлаулар үткөрү инициативасын тәкъдим итү өчен кимендә 10 кешедән торган гражданның инициатив төркеме ирекле рәвештә төзелә.

3.2. Гражданның инициатив төркеме аны төзү турында карар кабул ителгән көннән барлыкка килгән дип санала, ул гражданның инициатив төркеменә беренче утырышы беркетмәсе белән рәсмиләштерелә.

3.3. Беркетмәгә әлеге Нигезләмәгә кушымта нигезендә гражданның инициатив төркеменә барлык әгъзалары имзалары белән кул кую кәгазе теркәлә. Кул кую кәгазенә һәр бите инициатив төркем составынан сайланучы гражданның инициатив төркем рәисе һәм секретаре тарафыннан расланырга тиеш.

3.4. Гражданның инициатив төркеме Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл җирлеге Советына түбәндәге документлар кертә:

1) гавами тыңлауларга чыгарырга тәкъдим ителә торган муниципаль хокукый акт проекты күрсәтеп һәм аны гавами тыңлауларга чыгару зарурлыгын нигезләп гариза;

2) аның исеме белән эш итәргә вәкаләтле инициатив төркем әгъзалары турында белешмәләр (фамилиясе, исеме, атасының исеме, туу датасы, гражданин паспортының яки гражданин паспортын алмаштыручы документның сериясе һәм номеры, яшәү урыны адресы, шәхси имза);

3) әлеге Нигезләмәнең 3.3 пункттында күрсәтелгән кул кую кәгазьләрен кушып, гражданның инициатив төркеменә беренче утырышы беркетмәсе.

3.5. Инициатив төркем гаризасын карау срогы Югары Ослан муниципаль районының Шилангы авыл җирлеге Советына кергән көннән 1 айдан да артмаска тиеш.

3.6. Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл җирлеге Советының инициатив төркем гаризасын карау нәтижәләре буенча тиешле муниципаль хокукый акт буенча тыңлаулар билгеләү турында карар кабул итә яисә мондый карарны кабул итүдән баш тарта.

3.7. Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл җирлеге Советы халык алдында тыңлаулар үткөрүдән баш тарта:

- әгәр тапшырылган документлар әлеге Нигезләмә таләпләренә туры килмәсә;
- тапшырылган документлардагы мәгълүматлар чынбарлыкка туры килми икән.

4. Халык тыңлауларын билгеләү

4.1. Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл җирлеге Советы яисә халык инициативасы белән үткөрелә торган ачык тыңлаулар Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл җирлеге Советы тарафыннан, ә Шилангы авыл

жирлеге башлыгы инициативасы белән авыл жирлеге башлыгы тарафыннан билгеләнә.

4.2. Югары Ослан муниципаль районының Шилангы авыл жирлеге Советы карарында, авыл жирлеге башлыгының гавами тыңлаулар билгеләү турындагы карары күрсәтелә:

- 1) ачык тыңлаулар темасы;
- 2) ачык тыңлаулар инициаторы турында белешмәләр;
- 3) датасы, вакыты һәм урыны, ачык тыңлауларны үткөрү вакыты;

4) гавами тыңлауларда тикшерелә торган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм кисәтүләр кертелгән мөмкин булган адрес гавами тыңлауларда катнашуға заявклар.

4.3. Ачык тыңлауларны билгеләү турында үткөрү вакытын һәм урынын күрсәтеп мәгълүмат, шулай ук халык алдында тыңлауларга чыгарыла торган муниципаль норматив хокукый акт проекты, гавами тыңлаулар үткәрелгәнче 10 календарь көннән дә соңга калмыйча Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында, шулай ук «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияләрнең) бердәм порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасында (алга таба – Бердәм портал) Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән кагыйдәләргә туры китереп, урнаштырылырга тиеш.

Бердәм порталда Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл жирлегендә яшәүчеләргә хәбәр итү максатларында гавами тыңлаулар билгеләү һәм муниципаль норматив хокукый акт проекты турында мәгълүмат урнаштыру, Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл жирлеге Башкарма комитетының шәхси кабинетын кулланып, Бердәм порталның кире элемент платформасының тиешле бүлегендә (алга таба - органның шәхси кабинеты) әлеге пунктның беренче абзацында билгеләнгән срокта Шилангы авыл жирлеге Башкарма комитеты секретаре тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Халык тыңлауларын оештыру

5.1. Гавами тыңлаулар эзерләү һәм үткөрү Югары Ослан муниципаль районының Шилангы авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан, яки аның йөкләмәсе буенча махсус төзелгән комиссияләр яисә эш төркемнәре тарафыннан башкарыла (алга таба - гавами тыңлауларны оештыручы).

5.2. Ачык тыңлауларны эзерләү һәм үткөрү процессында ачык тыңлауларны оештыручы:

- ачык тыңлауларда катнашучыларның башлангыч составын билгели;
- чыгышларны эзерләргә тиешле мәсьәләләр исемлеген билгели;
- ачык тыңлауларга чыгарылган мәсьәләләр буенча докладчыларның башлангыч составын билгели;
- ачык тыңлаулар үткөрү регламентын билгели;
- гавами тыңлауларга чыгарылган муниципаль хокукый акт проекты буенча искәртмәләр һәм тәкъдимнәр жыйуны гамәлгә ашыра;
- гавами тыңлаулар нәтижеләре буенча кирәкле белешмә материаллар, йомгаклау документлары проектларын эзерли;
- ачык тыңлаулар беркетмәсен алып баруны тәэмин итә;
- ачык тыңлаулар нәтижеләре буенча бәяләмә эзерләүне оештыра;
- ачык тыңлаулар нәтижеләре буенча бәяләмәләрне халыкка житкерүне тәэмин итә.

5.3. Ачык тыңлауларда катнашырга чакырылырга мөмкин:

- дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органның вәкилләре;
- сәяси партияләрнең төбәк һәм жирле бүлекләре һәм башка иҗтимагый берләшмәләр вәкилләре;

- эшчәнлекләре тикшерелгән тема белән бәйләп оешмаларның житәкчеләре;
- массакүләм мәгълүмат чаралары.

Халык инициативасы буенча тыңлаулар үткәрелгән очракта, мәжбүри рәвештә гражданның инициатив төркеме рәисе һәм вәкаләтле вәкилләре чакырыла.

5.4. Гавами тыңлауларда үз тәкъдимнән дәлилләү өчен чыгыш ясау хокукы белән гавами тыңлаулар үткөрү датасына кадәр 5 көннән дә соңга калмыйча язма гаризалар тапшырган затлар катнаша ала.

5.5. Ачык тыңлауларда халык алдында чыгыш ясау хокукынан башка районның барлык кызыксынган кешеләре катнаша ала.

5.6. Гавами тыңлауларда катнашучылар үзләренең язма тәкъдимнән һәм фикер алышуларга кагылышлы искәrmәләрен алдан ук һәм гавами тыңлаулар көнөндә тапшырырга хокуклы.

Гавами тыңлауларда катнашучылар муниципаль норматив хокукый акт проекты буенча үз искәrmәләрен һәм тәкъдимнән «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияләрнең) бердәм порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән кагыйдәләр нигезендә жиберергә хокуклы.

Муниципаль норматив хокукый акт проекты буенча фикер алышуга чыгарылган тәкъдимнәр һәм искәrmәләр Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл жиригә халкы тарафыннан, авторизациядән соң, бердәм портал кулланып, «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү өчен файдаланыла торган мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәмин итә торган инфраструктурада идентификацияләү һәм аутентификацияләү бердәм системасы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы ярдәмендә кертелә.

Кисәтүләр һәм тәкъдимнәр кертү гавами тыңлауларга чыгарылган муниципаль норматив хокукый акт проекты һәм гавами тыңлауларны билгеләү турында мәгълүматны бастырып чыгару көненнән башлана һәм гавами тыңлаулар уздыру көненә кадәр 2 эш көненнән дә соңга калмыйча тәмамлана.

Муниципаль норматив хокукый акт проекты буенча искәrmәләр һәм тәкъдимнәр керткәндә Шилангы авыл жиригәндә яшәүчеләр шулай ук үзләренең фамилияләре, исеме, атасының исеме (булган очракта), гражданның шәхесен раслаучы төп документның реквизитлары, туган көне һәм яшәү урыны буенча теркәлү адресы турында мәгълүмат жиберә.

Искәrmәләр һәм тәкъдимнәр органның шәхси кабинетына жиберелә.

5.7. Тыңлауларны оештыру һәм үткөрү, законнарда һәм әлеге Нигезләмәдә каралган очрактан тыш, жиригә бюджет акчалары исәбеннән финанслана.

6. Ачык тыңлаулар үткөрү тәртибе

6.1. Ачык тыңлаулар жылышлар формасында үткәрелә.

6.2. Катнашучыларны теркәү ачык тыңлаулар башланганчы 30 минут алдан башлана.

6.3. Тыңлауларда жиригә башлыгы, авыл жиригә Башкарма комитеты житәкчесе, башка затлар, жиригә башлыгының вәкаләтле вәкиле рәис булырга мөмкин.

6.4. Рәислек итүче гавами тыңлаулар алып бара һәм гавами тыңлауларның көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча фикер алышунуң тәртибен күзәтә, кирәк булганда, утырышлар залынан мәсьәләләр буенча фикер алышу тәртибен бозучыларны чыгару буенча чаралар күрергә хокуклы.

6.5. Халык алдында тыңлаулар рәислек итүченең кереш сүзе белән ачыла, ул анда катнашучыларга фикер алышына торган мәсьәләнең асылы, ачык тыңлаулар үткөрү тәртибе турында хәбәр итә.

6.6. Беркетмәне рәсмиләштерү, керткән тәкъдимнәрне, фикерләренә исәпкә алу

өчен, рәислек итүче тәкъдиме буенча гавами тыңлаулар секретаре сайланырга мөмкин.

6.7. Чыгышларның эзлеклелеге һәм вакыты, карала торган мәсьәләнең эчтәлеген, гавами тыңлауларда катнашу өчен кергән язма гаризаларның санын һәм башка мәсьәләләрне исәпкә алып, гавами тыңлаулар уздыру регламенты белән билгеләнә.

Рәислек итүче рәхсәте белән чыгыш ясау өчен вакыт озайтылырга мөмкин.

6.8. Ачык тыңлауларда катнашучылар чыгыш ясаганнан соң чыгыш ясаучыларга рәислек итүченең рәхсәте белән сораулар бирергә хокуклы.

6.9. Ачык тыңлауларда рәислек итүче ачык тыңлауларда тәнәфес турында һәм аларны башка вакытта дәвам итү турында карар кабул итәргә хокуклы.

6.10. Ачык тыңлаулар уздырганда тәртипне үтәү ачык тыңлауларда катнашу өчен мәжбүри шарт булып тора. Халык тыңлауларында катнашучылар ачык тыңлаулар барышына тыкшынырга, аларны өзәргә һәм аларны үткөрүгә комачауларга хокуклы түгел. Ачык тыңлауларда катнашучылар тарафыннан үткөрү тәртибен бозу очрагында рәислек итүче аларны залдан чыгаруны таләп итәргә хокуклы.

7. Ачык тыңлаулар нәтижеләре

7.1. Ачык тыңлаулар вакытында беркетмә алып барыла. Ачык тыңлауларда катнашучыларның барлык кисәтүләре һәм тәкъдимнәре секретарьга язма рәвештә тапшырыла һәм гавами тыңлаулар беркетмәсенә кушыла.

7.2. Гавами тыңлаулар беркетмәсе рәислек итүче тарафыннан имзалана һәм Шилангы авыл җирлеге Советы, авыл җирлеге башлыгы материалларында саклана.

7.3. Гавами тыңлаулар нәтижеләре буенча йомгаклау документлары рекомендацияләр, резолюцияләр рәвешендә кабул ителергә мөмкин. Рәислек итүче тыңлауларда катнашучылар арасында тыңлауларга чыгарылган кайбер мәсьәләләр буенча тавыш бирүне үткөрү кирәклегенә турында карар кабул итәргә хокуклы.

7.4. Гавами тыңлауларның нәтижеләре, кабул ителгән карарларның дәлилләнгән нигезләнүен дә кертәп, Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында һәм «Бердәм дөүләти һәм муниципаль хезмәтләр (функцияләр) порталы» федераль дөүләт мәгълүмат системасында гавами тыңлаулар үткәрелгән көннән алып 5 эш көненнән дә соңга калмыйча урнаштырыла.

7.5. Ачык тыңлауларга чыгарылган муниципаль хокукый акт проектына карау гавами тыңлаулар беркетмәсе, ачык тыңлаулар нәтижеләре буенча бәяләмә булганда гамәлгә ашырыла.

7.6. Проекты ачык тыңлауларда фикер алышынган муниципаль хокукый акт җирлекнең мәгълүмати стендларында һәм Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында халыкка җиткерелергә тиеш.

8. Шилангы авыл җирлеге Уставы проекты, шулай ук гамәлдәге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты буенча ачык тыңлаулар үткөрү үзенчәлекләре

8.1. Шилангы авыл җирлеге Уставы, шулай ук гамәлдәге Уставка (алга таба-Устав проекты) үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты буенча ачык тыңлаулар Шилангы авыл җирлеге Советы тарафыннан билгеләнә.

8.2. Шилангы авыл җирлеге Уставы проектына бастырганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча ачык тыңлаулар үткәрелә.

8.3. Ачык тыңлауларда катнашу өчен гаризалар ачык тыңлаулар үткөрү датасына кадәр җиде көннән дә соңга калмыйча чыгыш ясау хокукы белән кабул

ителә.

8.4. Устав проекты авыл җирлеге Советы тарафыннан каралганчы 30 көннән дә соңга калмыйча рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

Устав проекты белән бер үк вакытта элге проект буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибе, шулай ук гражданның аны тикшерүдә катнашу тәртибе басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

8.5. Ачык тыңлаулар тәмамланганнан соң, аларның нәтижәләрен исәпкә алып, Устав проекты эшләр бетерелә һәм авыл җирлеге Советына карауга чыгарыла.

8.6. Уставка Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе нигезләмәләрен, элге Уставны элге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында төгәл яңадан карау формасына үзгәрешләр кертелгән очракта, гавами тыңлаулар уздыру таләр ителми.

9. Югары Ослан муниципаль районының Шилангы авыл җирлеге бюджеты проекты һәм аның үтәләше турында хисап бирү үзенчәлекләре

9.1. Авыл җирлеге бюджеты проекты һәм аның үтәләше турындагы хисап буенча халык алдында тыңлаулар авыл җирлеге башлыгы тарафыннан билгеләнә.

9.2. Авыл җирлеге бюджеты проекты халык алдында тыңлауларга чыгарылган, авыл җирлеге Башкарма комитеты тарафыннан финанс елының 1 ноябрәннән дә соңга калмыйча игълан ителә.

9.3. Бюджет проекты халыкка җиткерелгәннән соң 5 көннән дә соңга калмыйча авыл җирлеге башлыгы халык алдында тыңлаулар үткөрү турында карар кабул итә. Авыл җирлеге бюджеты проектын игълан иткәннән соң 10 көннән дә соңга калмыйча ачык тыңлаулар үткәрелә.

9.4. Ачык тыңлаулар нәтижәләре буенча бюджет проекты эшләр бетерелә һәм Шилангы авыл җирлеге Советына бюджет законнары белән билгеләнгән срокта җибәрелә.

9.5. Бюджет үтәләше турындагы халык алдында тыңлауларга чыгарылган хисап проекты авыл җирлеге Башкарма комитеты тарафыннан игълан ителә.

9.6. Авыл җирлеге башлыгы бюджет үтәләше турындагы хисап проекттын игълан иткәннән соң 5 көннән дә соңга калмыйча ачык тыңлаулар үткөрү турында Карар кабул итә.

9.7. Халык тыңлаулары авыл җирлеге бюджеты үтәләше турындагы хисап проекттын халыкка җиткергәннән соң 10 көннән дә иртәрәк һәм 15 көннән дә соңга калмыйча уздырыла.

Ачык тыңлаулар нәтижәләре буенча бюджет үтәләше турындагы хисап проекты эшләр бетерелә һәм бюджет законнары белән билгеләнгән срокта авыл җирлеге Советына җибәрелә.

9.8. Ачык тыңлауларының тәкъдимнәре, ачык тыңлаулар беркетмәсе, шулай ук ачык тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмә авыл җирлеге Советына бюджет проекты (аның үтәләше турында хисап) белән бер үк вакытта җибәрелә.

10. Территорияне төзекләндерү кагыйдәләре проекты, территорияне төзекләндерү кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты буенча гавами тыңлаулар уздыру үзенчәлекләре

10.1. Территорияне төзекләндерү кагыйдәләре проекты, территорияне төзекләндерү кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты (алга таба - төзекләндерү кагыйдәләре проекты) буенча ачык тыңлаулар үткөрү турында карар Шилангы авыл җирлеге Советы тарафыннан кабул ителә.

10.2. Шилангы авыл җирлеге Советының халык алдында тыңлаулар билгеләү

турындагы карарында күрсәтелә:

- 1) ачык тыңлаулар предметы;
- 2) ачык тыңлауларда катнашучылар жылышының датасы, вакыты һәм урыны;
- 3) ачык тыңлаулар үткөрү вакыты;
- 4) ачык тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясенә урыны, ачылу датасы һәм уздыру вакыты;

5) ачык тыңлауларда катнашучылар тарафыннан ачык тыңлауларда каралырга тиешле проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәртмәләргә кергән тәртібе, сәхәпләре һәм формасы;

6) ачык тыңлауларда катнашу өчен чыгыш ясау хокукы белән гаризалар бирү вакыты.

10.3. Авыл жирлегә Советының халык алдында тыңлаулар билгеләү турындагы карары авыл жирлегенә мәгълүмат стендларында, Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында экспозиция ачылуга 7 көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә халыкка житкереләргә тиеш.

10.4. Ачык тыңлауларны әзерләү һәм үткөрү процессында ачык тыңлауларны оештыручы тәмин итә:

1) авыл жирлегә Советының халык алдында тыңлаулар билгеләү турында карарын әзерләү һәм халыкка житкерү;

2) гавами тыңлауларның башлануы турында хәбәр житкерү ;

3) ачык тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясен ачу;

4) ачык тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясен күргәзмә рәвешендә уздыру;

5) ачык тыңлауларда каралырга тиешле проект буенча искәртмәләргә һәм тәкъдимнәргә жыю;

6) ачык тыңлаулар беркетмәсен әзерләү;

7) ачык тыңлаулар нәтижеләргә буенча бәяләмә әзерләү һәм бастырып чыгару;

8) ачык тыңлаулар нәтижеләргә буенча беркетмә һәм бәяләмә саклау.

10.5. 2 кушымта нигезендә әзерләнгән гавами тыңлауларның башлануы турында хәбәрнамә авыл жирлегә Советының халык алдында тыңлаулар билгеләү турындагы карарын рәсми игълан иткән көнне мәгълүмати стендларда халыкка житкереләргә тиеш.

Гавами тыңлаулар башлану турында хәбәр авыл жирлегенә мәгълүмат стендларында кимендә биш көн таратыла.

Мәгълүмати стендлар әлегә Нигезләмәнең 8.6 пунктында күрсәтелгән таләпләргә туры киләргә тиеш.

Ачык тыңлауларны оештыручы халык алдында тыңлауларның башлануы турында мәгълүмат стендларында электрон мәгълүмати стендлар экранынан төшерү рәвешендә хәбәр итүне раслауны тәмин итә, ул ачык тыңлаулар беркетмәсенә кушыла.

10.6. Төзекләндерү кагыйдәләргә проекты буенча ачык тыңлауларда Шилангы авыл жирлегә территориясендә даими яшәүче гражданның, әлегә территория чикләрендә булган жир кишәрлекләренә һәм (яки) аларда урнашкан капитал төзелеш объектларына хокукка ия булучылар, шулай ук әлегә капитал төзелеш объектларының бер өлеше булган биналарга ия булучылар катнаша.

10.7. Проект экспозициясә эше вакытында ачык тыңлауларда каралырга тиешле, идентификация узган ачык тыңлауларда катнашучыларга консультация бирелә.

10.8. Проект экспозициясен үткөрү чорында ачык тыңлауларда каралырга тиешле проект һәм аңа карата мәгълүмати материаллар, идентификация узган гавами тыңлауларда катнашучылар мондый проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәртмәләргә кергән хокукы:

1) гавами тыңлауларны оештыручы адресына язма рәвештә;

2) халык тыңлауларында каралырга тиешле проект экспозициясендә булган идентификация узган гавами тыңлауларда катнашучыларны китапта (журналда) исәпкә алу юлы белән.

Ачык тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясендә булган идентификация узган гавами тыңлауларда катнашучыларны исәпкә алу китабын (журналын) гавами тыңлауларны оештыручы алып бара.

Идентификация узган ачык тыңлауларда катнашучылар мондый проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәرمәләр кертергә хокуклы, шулай ук гавами тыңлауларда катнашучылар жыелышын язма яки телдән үткөрү барышында да.

10.9. Әлеге Нигезләмәнең 10.8 пункты нигезендә кертелгән тәкъдимнәр һәм искәرمәләр, шулай ук гавами тыңлауларны оештыручы тарафыннан, гавами тыңлауларда катнашучының дәрәс булмаган белешмәләр бирү фактын ачыклау очрагынан тыш, мәжбүри каралырга тиеш.

10.10. Әлеге Нигезләмәнең 10.8 пунктында күрсәтелгән гавами тыңлауларда катнашучылар идентификацияләү максатларында үзләре турында белешмәләренә (фамилиясен, исемен, атасының исемен (булса), туган көнен, яшәү (теркәү) урынын - физик затлар өчен; исеме, төп дәүләт теркәү номеры, урнашу урыны һәм адресы - юридик затлар өчен, мондый белешмәләренә раслый торган документлар кушып тапшыралар. Гавами тыңлауларда катнашучылар, тиешле жир кишәрлекләренә һәм (яки) аларда урнашкан капитал төзелеш объектларына һәм (яки) капитал төзелеш объектларының күрсәтелгән объектларының бер өлеше булып торучы биналарга ия булучылар, шулай ук мондый жир кишәрлекләре, капитал төзелеш объектларының бер өлеше булган биналар турында белешмәләр, күчәмсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрыннан һәм аларның мондый жир кишәрлекләренә, капитал төзелеш объектларына, күрсәтелгән капитал төзелеш объектларының бер өлеше булган биналарга хокукларын билгели яисә раслый торган башка документлар тапшыралар.

Әлеге пунктның беренче абзацында күрсәтелгән мәгълүматларны тикшерү гавами тыңлауларны оештыручы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Ачык тыңлауларда катнашучыларның шәхси мәгълүматларын эшкәртү "Персональ мәгълүматлар турында" 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ Федераль закон белән билгеләнгән таләпләренә исәпкә алып башкарыла.

10.11. Ачык тыңлауларда катнашучылар чыгыш ясау хокукы белән әлеге Нигезләмәнең 5.4 пунктында каралган тәртиптә һәм срокларда гаризалар тапшыралар.

10.12. Жыелыш формасында ачык тыңлаулар әлеге Нигезләмәнең 6 бүлегенә нигезендә үткәрелә.

10.13. Төзекләндерү кагыйдәләре проекты буенча гавами тыңлаулар башланган көннән алып гавами тыңлаулар нәтижеләре турында бәяләмә бастырылган көнгә кадәр гавами тыңлаулар үткөрү вакыты бер айдан да ким булмаска тиеш.

10.14. Ачык тыңлаулар йомгаклары буенча әлеге Нигезләмәнең 3 кушымтасы нигезендә гавами тыңлаулар беркетмәсе һәм әлеге Нигезләмәнең 4 кушымтасы нигезендә форма буенча бәяләмә рәсмиләштерелә.

Ачык тыңлаулар нәтижеләре буенча беркетмә һәм бәяләмә гавами тыңлауларны оештыручы материалларында саклана.

Ачык тыңлаулар нәтижеләре буенча бәяләмә Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында һәм авыл жирлегенәң мәгълүмат стендларында урнаштырылырга тиеш.

Халык тыңлауларының нәтижеләре жирле үзидарә органнары өчен тәкъдим итү характерында.

10.15. Шилангы авыл жирлегенә Башкарма комитеты халык алдында тыңлаулар тәмамланганнан соң, төзекләндерү кагыйдәләре проектын эшләп бетерә һәм аны

Шилангы жирлеге Советына жибәрә. Төзеклөндөрү кагыйдәләре проектына мәжбүри кушымталар булып ачык тыңлаулар беркетмәсе һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмә тора.

11. Шилангы авыл жирлеген үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча ачык тыңлаулар үткөрү үзенчәлекләре

11.1. Авыл жирлеген үзгәртеп кору турындагы мәсьәлә буенча ачык тыңлаулар "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль Законда, "Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" һәм "Татарстан Республикасында референдум турында" Татарстан Республикасы законнарында, авыл жирлеге Уставында каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып оештырыла һәм үткәрелә.

11.2. Әлеге мәсьәлә буенча халык алдында тыңлаулар билгеләү турындагы карар авыл жирлеге Советы тарафыннан кабул ителә.

Совет Рәисе,
Югары Ослан муниципаль районы
Шилангы авыл жирлеге башлыгы

В.В.Майоров

Югары Ослан муниципаль районы
Шилангы авыл жирлегендә
халык алдында тыңлаулар
оештыру һәм үткәрү
тәртие турында Нигезләмәгә
1 кушымта
(форма)

ИНИЦИАТИВ ТӨРКЕМНЕҢ ЯЗЫЛУ БИТЕ

" _____ " проект(лар)
буенча ачык тыңлаулар.

Без, түбәндә язылучылар, тәкъдим ителгән проектлар буенча ачык тыңлаулар
үткәрүне хуплайбыз:

Фамилияс е, исеме, атасының исеме	Туган көне	Яшәү урыны адресы (индекс күрсәтелә)	Серия, паспорт яки аны алмаштыручы документ номеры	Имза һәм аны кертү датасы <*>

Язылу кәгазен таныклым:

_____ (Ф.И.О., яшәү урыны адресы, сериясе, номеры, паспортны яисә аны
алмаштыручы

_____ документны бирү датасы, урыны, имзалар жыйган зат, аның имзасы һәм аны
кую

_____ датасы)

<*> инициатив төркемнең һәр әгъзасы тарафыннан үз кулы белән кертелә
Гавами тыңлауларга чыгарырга тәкъдим ителә торган муниципаль хокукый акт
хокук чыгару инициативасы субъекты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә жирле
үзидарәнең тиешле органына кертелмәгән очракта;

Башка нигезләр буенча, баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп;

Жәмәгать тыңлауларын билгеләүдән баш тарту суд тәртибендә шикаять
бирелергә мөмкин.

Югары Ослан муниципаль районы
Шилангы авыл жирлегендә
халык алдында тыңлаулар
оештыру һәм үткөрү
тәртие турында Нигезләмәгә

2 кушымта
(форма)

(жәмәгать тыңлауларында каралырга тиешле проектның кыскартылган
исеме)

проект буенча ачык тыңлаулар башлану турында белдерү

Авыл жирлеге башлыгының "Ачык тыңлауларны билгеләү турында"
номерлы карары нигезендә

адрес буенча: _____
проект буенча жыелыш формасында ачык тыңлаулар

(ачык тыңлауларда каралырга тиешле проектның исеме, һәм мондый
проектка мәгълүмати материаллар исемлеге) үткәреләчәк.

Ачык тыңлаулар үткөрү вакыты: _____
(дата) (вакыты)

Экспозиция проекты _____ адресы буенча:
_____ бинасында _____ ел ачылачак,
көн (көн) дәвам итәчәк.

Экспозицияне карау _____ бинада
_____ адрес

буенча мөмкин .

Килү режимы:

Идентификацияне узган ачык тыңлауларда катнашучылар, _____
вакытка ачык тыңлауларда каралырга тиешле проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм
искәремәләр кертергә хокуклы:

1) ачык тыңлауларны оештыручы адресына язма рәвештә:
_____ адресы буенча;

2) ачык тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясенә килүчеләрнең
китабында (журналында) исәпкә алыну юлы белән түбәндәге адрес буенча:

Идентификация узган ачык тыңлауларда катнашучылар ачык тыңлауларда
катнашучылар жыелышын үткөрү барышында проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм
искәремәләр язма яки телдән кертергә хокуклы.

Югары Ослан муниципаль районы
Шилангы авыл жирлегендә
халык алдында тыңлаулар
оештыру һәм үткөрү
тәртие турында Нигезләмәгә
3 кушымта

(форма)

___ номерлы ачык тыңлаулар беркетмәсе

"__" _____ 20__ ел
(беркетмә рәсмиләштерү датасы)

"_____ Ачык тыңлаулар авыл жирлегенең _____ номерлы
"_____ " карары белән билгеләнде.

(карарның исеме)

Халык тыңлауларын оештыручы:

_____ (ачык тыңлауларны оештыручының исеме, адресы)

Ачык тыңлауларда каралган проект:

_____ (проектның исеме һәм аңа мәгълүмати материаллар исемлеге)

Ачык тыңлаулар үткөрелгән территория:

_____ Ачык тыңлаулар үткөрү вакыты: _____

Проект экспозициясе үткөрелде:

_____ (проект экспозициясе ачылу урыны, үткөрү датасы, аның сроклары турында мәгълүмат)

Жыелыш үткөрелде:

_____ (жыелышны үткөрү датасы, вакыты һәм урыны)

Халык тыңлауларының башлануы турында хәбәр басылды:

Халык тыңлауларының башлануы турында хәбәр урнаштырылды:

_____ - Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында (www._____/);

_____ - авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында түбәндәге адреслар буенча:

_____;
Ачык тыңлауларны оештыручы тарафыннан - _____ вакыттан _____ вакытка
кадәр идентификация узган ачык тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм
искәремәләре кабул ителде:

1) гавами тыңлауларны оештыручы адресына язма рәвештә;

2) жәмәгать фикер алышуларында каралырга тиешле проект экспозициясендә

идентификация узган гавами тыңлауларда катнашучылар булган килүчеләрне исәпкә алу кенәгәсендә (журналында) язылу юлы белән.

Ачык тыңлауларны оештыручы ачык тыңлауларда катнашучылар жыелышын уздыру барышында проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кабул итте.

Ачык тыңлаулар барышында түбәндәге тәкъдимнәр һәм искәрмәләр керде:

1) _____ авыл жирлеге территориясендә даими яшәүче гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре:

/ б ном ер	Тәкъдим яки искәрмә

Искәрмә: Гавами тыңлауларда катнашучылар булмаган һәм (яисә) гавами тыңлаулар барышында дәрәс булмаган белешмәләр биргән затларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре күрсәтелми.

2) ачык тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре:

/ б ном ер	Тәкъдим яки искәрмә

Искәрмә: Гавами тыңлауларда катнашучылар булмаган һәм (яисә) гавами тыңлаулар барышында дәрәс булмаган белешмәләр биргән затларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре күрсәтелми.

Халык тыңлауларында рәислек итүче:

_____ (Ф. И. О., рәислек итүче вазифасы һәм имзасы)

Беркетмә кушымталары:

1. Ачык тыңлауларда катнашучылар исемлеге:

/ б ном ер	Юридик затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булса), физик затның туган датасы яки исеме, юридик затның төп дәүләт теркәү номеры	Физик затның яшәү урыны (теркәлү) адресы яки урнашу урыны һәм юридик затның адресы	Күрсәтелгән капитал төзелеш объектларының бер өлеше булган жир участкалары, капитал төзелеш объектлары турында белешмәләр, күчәмсез милекнең Бердәм дәүләт реестрыннан һәм

			аларга хокукларны билгеләүче яки раслаучы башка документлар турында белешмәләр

Искәrmә: Халык тыңлауларында катнашучы затлар гына күрсәтелә.

2. Мәгълүмат стендларында гавами тыңлаулар башлану турында хәбәр итүне урнаштыру турында электрон мәгълүмат стендлары экраныннан төшерү (фотосурәтләр).

Рәислек итүче:

Югары Ослан муниципаль районы
Шилангы авыл жирлегендә
халык алдында тыңлаулар
оештыру һәм үткәрү
тәртие турында Нигезләмәгә
4 кушымта
(форма)

Ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә

"__" _____ 20__ ел
(бәяләмәне рәсмиләштерү датасы)
Ачык тыңлауларда каралган проект:

(проектның исеме)

Ачык тыңлауларда гавами тыңлауларның ____ катнашучысы катнашты.

Искәрмә: гавами тыңлауларда катнашмаган һәм (яки) гавами тыңлаулар барышында дәрәс булмаган белешмәләр биргән затлар исәпкә алынмый.

Жыелышта _____ кеше катнашты.

Әлеге бәяләмә халык алдында тыңлауларның ____ номерлы беркетмәсе нигезендә әзерләнде.

Ачык тыңлаулар барышында түбәндәгә тәкъдимнәр һәм искәрмәләр керде:

1) _____ авыл жирлеге территориясендә даими яшәүче гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре:

/ б номе р	Тәкъдим яки искәрмә	Ачык тыңлауларны оештыручының халык тыңлауларында катнашучылар тарафыннан кертелгән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне исәпкә алуның максатка ярашлылыгы яисә максатка ярашсызлыгы турында тәкъдимнәре

2) ачык тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре:

/ б номе р	Тәкъдим яки искәрмә	Ачык тыңлауларны оештыручының халык тыңлауларында катнашучылар тарафыннан кертелгән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне исәпкә алуның максатка ярашлылыгы яисә максатка ярашсызлыгы турында тәкъдимнәре

Искәрмә: гавами тыңлауларда катнашучылар булмаган һәм (яисә) гавами тыңлаулар барышында дәрәс булмаган белешмәләр биргән затларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре күрсәтелми.

Ачык тыңлаулар нәтижәләре буенча нәтижәләр:

Халык тыңлауларында рәислек итүче:

(Ф. И. О., рәислек итүче вазифасы һәм имзасы)